

Ni frågar?

Professor
Herbert Tingsten

Professor
Gunnar Dahlberg

Professor Gunnar
Westin Silverstolpe

Professor
Erik Lönnroth

Professor Torgny
T:son Segerstedt

Docent
Folke Lindberg

Dessa svara!

VECKANS FORUM

PARLAMENTSUPPLÖSNING I ENGLAND OCH SVERIGE

Av olika skäl förekommer dylik upplösning ofta i England, medan motsvarande åtgärd i Sverige nästan aldrig vidtages

I England har ju nu beslut fattats om att underhuset skall upplösas och att nya parlamentsval skola äga rum. I Sverige har ju regeringen också möjlighet att upplösa andra kammaren, men så vitt jag vet har det skett endast en gång, under försvarsstriderna 1914. Vore det ej önskvärt att den svenska regeringen, likaväl som den engelska, ibland upplöste andra kammaren, då partiställningen är oklar och man vill veta folkets mening? Särskilt nu, då det är fråga om samlingsregeringens avgång, borde väl en sådan åtgärd tillgripas för att skapa klarhet.

Politicus.

Den uppfattning, från vilken Ni utgår, är i det väsentliga alldeles riktig. Regeringens (formellt konungens) rätt att upplösa underhuset och förordna om nya val begagnas mycket ofta i England; det händer i själva verket aldrig, att ett underhus fungerar ända till den femåriga mandatperiodens utgång, om ej — såsom nu är fallet — mandaten genom särskild lag förlängts på grund av krigsförhållanden. Under vissa skeden ha nyvalen kommit slag i slag; så t. ex. upplöstes underhuset 1922, 1923 och 1924. I Sverige föreligger samma befogenhet, gällande båda kamrarna, men den har begagnats endast vid några få tillfällen. Andra kammaren upplöstes 1887, 1914 och 1921, första kammaren 1911 och 1919.

Den stora skillnad som här föreligger — jag avser då närmast underhuset i England resp. andra kammaren i Sverige — beror på flera omständigheter. Att den engelska mandatperioden är något längre än den svenska, fem resp. fyra år, är väl icke så viktigt, men spelar måhända någon roll. Betydelsefullt är däremot, att om det engelska underhuset upplöses, en ny mandatperiod på fem år inträder efter valen. Upplöses däremot andra kammaren i Sverige, rubbas icke den ordinarie mandatperioden, d. v. s. om andra kammaren skulle upplösas i år, så måste i alla fall ordinarie nyval äga rum redan år 1948.

Att upplösa andra kammaren för nyval vid samlingsregeringens eventuella avgång låter sig inte göra lika lätt här som beträffande underhuset i England — av tekniska skäl är det knappast tänkbart.

På denna punkt intar Sverige en absolut särställning. Överallt i utlandet, där upplösningsrätt förekommer, medför extra nyval en ny mandatperiod. Klart är att det utländska systemet i högre grad än det svenska är ägnat att befördra användningen av upplösningsrätten. En regering, som anser sig äga en god position inom valmanskåren, skrider exempelvis till upplösning för att med flera år förlänga sin existens; i Sverige står motsvarande vinst icke att vinna. Härtill komma även andra omständigheter. Med det proportionella valsättet följer att förändringarna genom ett val i regel bli obetydliga; det majori-

tetssystem, som tillämpas i England, medför däremot i många fall att ganska små förskjutningar inom valmanskåren resultera i stora förändringar inom underhuset. Då, såsom i England, i regel två stora partier stå mot varandra finnes särskild anledning att vädja till folket som skiljedomare mellan regeringsparti och opposition. Slutligen kan jag nämna att om andra kammaren i Sverige upplöses under sin ordinarie session hinner den nyvalda kammaren knappast komma samman och börja sitt arbete före den 1 juli, då ett nytt budgetår börjar. Detta förhållande leder till att en andrakammarupplösning under själva riksdagstiden — då de politiska motsättningarna särskilt framträda — av rent tekniska skäl knappast är tänkbar.

Herbert Tingsten

Herbert Tingsten.

TYSKA KONCENTRATIONS-LÄGER OCH ENGELSKA

Boerlägren från 1901 utgör sedan gammalt ett av den tyska propagandans flitigast utnyttjade slagnummer

Har det under de senaste århundradena i något land förekommit koncentrationsläger, där fångarna bevisligen torterats eller uthungrats så som i Tyskland? Finns det exempelvis några berättigade anmärkningar i detta hänseende att göra mot engelsmännen under boerkriget?

Tvistande.

Den som fördjupar sig i världshistorien för att söka efter ruskigheter får lätt sitt lystmäte. Men det skall inte lyckas honom att finna någon motsvarighet till de tyska utrottningslägren med deras mer än makabra annex: tortyrkammare, likfabriker och laboratorier för vivisektion av mänskliga varelser.

Det gör ett nästan groteskt intryck att höra boerkrigets koncentrationsläger omnämnas i samma andedrag. Förhållandet är emellertid, att boerlägren länge utgjort ett av de stora slagnumren i den antibrittiska — främst givetvis den tyska — propagandan,